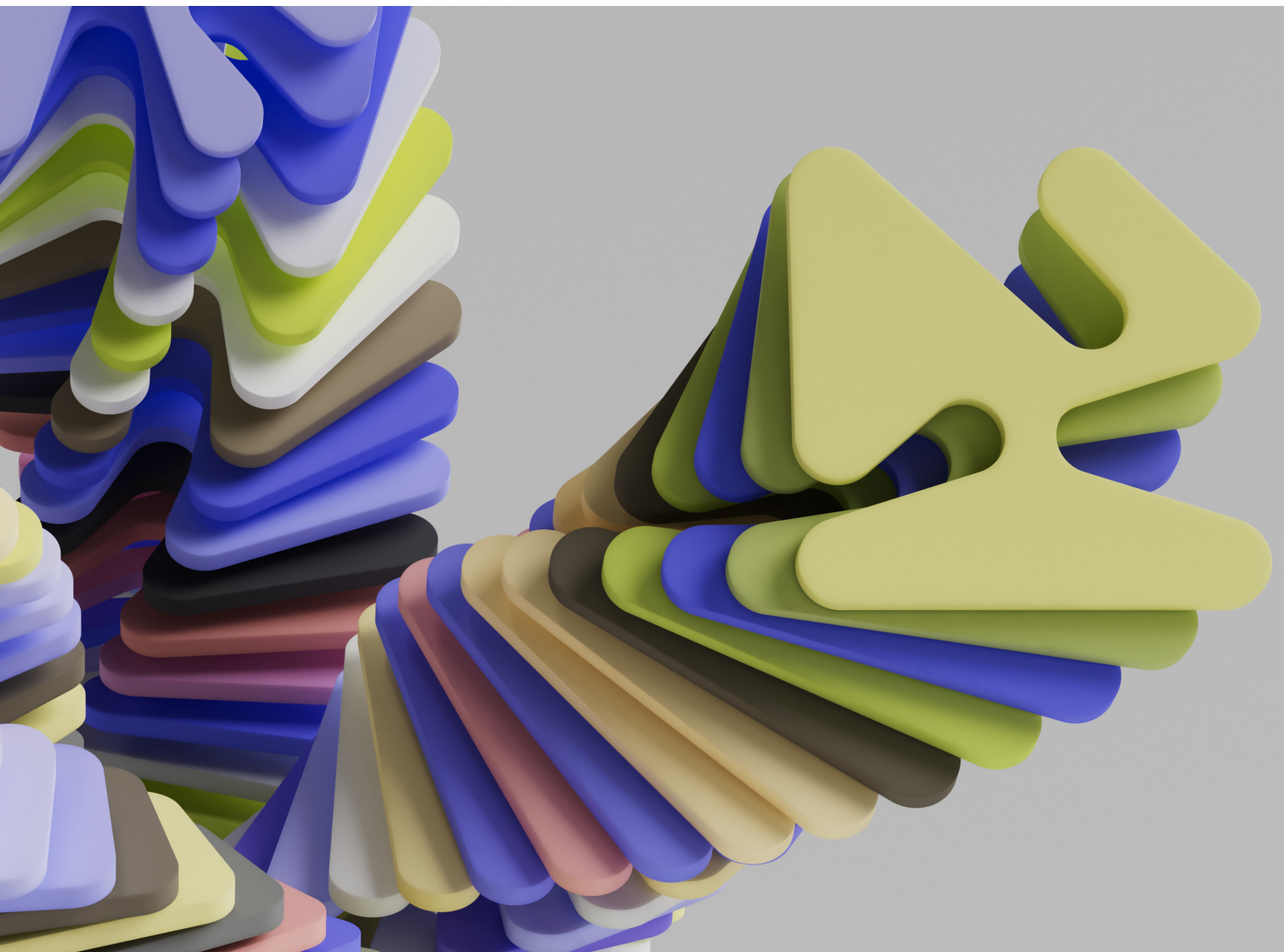

Forskningsrådets strategi

Innhold

Seks hovedtrender er grunnlaget for ny strategi	6
Utfordringene stiller nye krav til forskningen og Forskningsrådet	7
Høy kvalitet og tilgjengelighet i forskning	9
Miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft	10
Styrket konkurransekraft og innovasjonsevne	11
Velfungerende forskningssystem	12
God rådgivning	13
Virksomhetsutvikling	14

Idékraft verden trenger

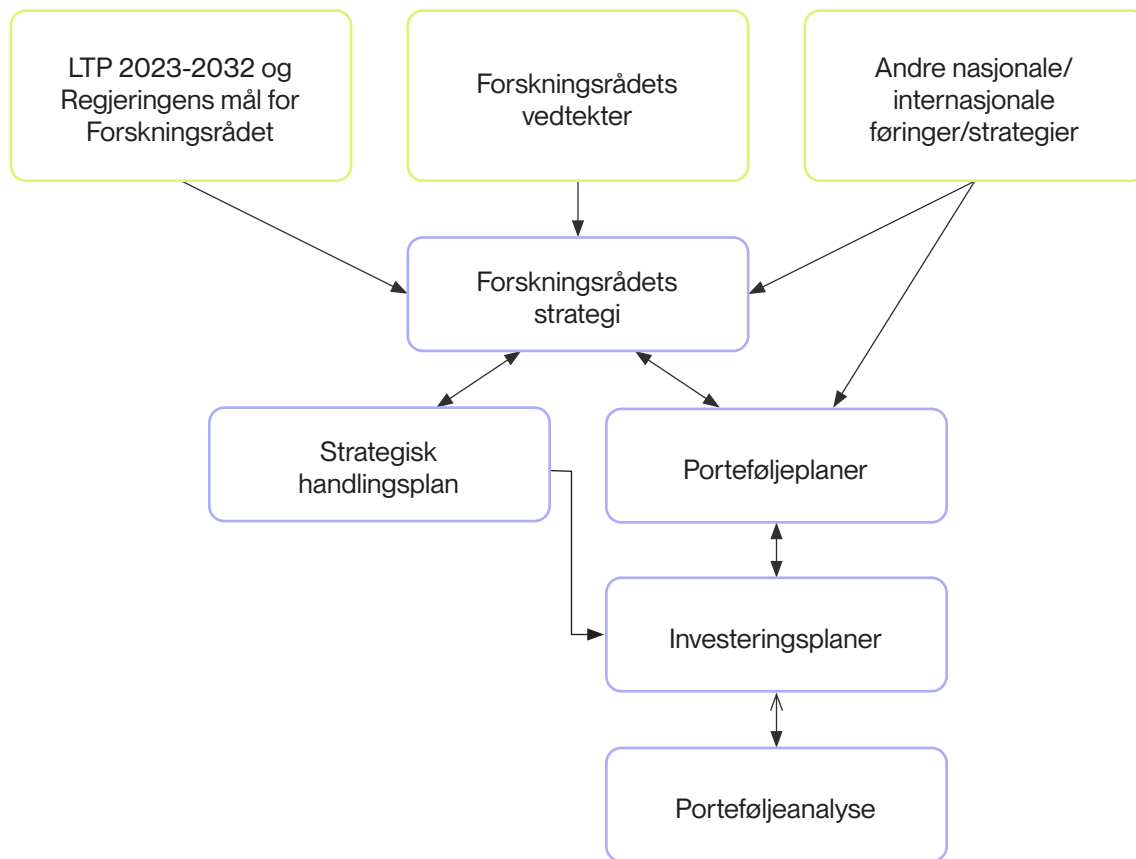

Norge har ett sterkt, kompetent og uavhengig Forskningsråd. Forskningsrådet arbeider for et samfunn der forskning blir skapt, brukt, utfordret, verdsatt og delt gjennom effektive og helhetlige virkemidler for forskning og forskningsdrevet innovasjon. Vi bidrar til å øke kvaliteten på forskningen gjennom våre egne og internasjonale konkurransearenaer, vi gir uavhengige råd om forsknings- og innovasjonspolitik, og bidrar til at kunnskap blir tatt i bruk for å løse de store samfunnsutfordringene.

Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning, Forskningsrådets vedtekter og regjeringens mål for Forskningsrådet gir rammen for Forskningsrådets virksomhet og ligger til grunn for denne strategien. I likhet med langtidsplanen har vår strategi et langsiktig perspektiv og er ikke tidsavgrenset.

Strategien er revidert våren 2026. Oppdaterte prioriteringer viser hva Forskningsrådet skal gjøre annerledes i lys av et endret utfordringsbilde.

Strategien i Forskningsrådets styringssystem

Seks hovedtrender er grunnlaget for ny strategi

Endring i den globale orden

Endring i sikkerhetsparadigme

Akselererende klimaendringer og miljøforringelse

Akselererende teknologisk utvikling

Økende demografiske ubalanser

Trusler mot demokratiet

Kilde: European Commission Strategic Foresight Report 2025, vår oversettelse.

Samfunnsutviklingen preges av raske endringer og økt usikkerhet. Den regelbaserte internasjonale orden svekkes og det globale landskapet splittes opp. Det skjer en maktforskyvning mot autoritære styresett, og demokratiet og grunnleggende verdier er truet i mange land. Sikkerhet har på kort tid blitt en nøkkelfaktor for all politikk, og politiske prioriteringer preges av samtidig jakt på økonomisk konkurransekraft og strategisk autonomi.

Teknologi er en nøkkel til fremtidig konkurransekraft, og krever håndtering av tilhørende risiko for sikkerhet, personvern, klima og miljø, demokrati, tillit og samhörighet. Særlig har kunstig intelligens potensial for å skape store omveltninger – både positive og negative. Det er bekymring knyttet til at

algoritmebaserte, personlige kilder begrenser det felles rommet for demokratisk debatt, mens noen få teknologimilliardærer får økende innflytelse på politikken og folks hverdag. Kunstig intelligens øker mulighetene forsknings- og innovasjonssystemets aktører har innen dataanalyse, simulering og hypoteseutvikling og har bidratt til å samle tidligere uavhengige teknologiske domener på måter som fremmer raskere og dypere konvergens. Utviklingen driver i sin tur frem innovasjon, nye anvendelser og nye styringsutfordringer.

Samtidig som oppmerksomheten omkring den sikkerhetspolitiske og teknologiske utviklingen har økt, har problemstillinger knyttet til miljø og klima fått redusert fokus internasjonalt. Konsekvensene av klimaendringer og forringelse av natur har forverret seg, og har nå nådd nivåer som er vanskeligere å håndtere. Demografiske endringer vil også ha svært betydelige fremtidige ringvirkninger for befolkningens velferd og samfunnets motstandskraft, men vies ofte mindre oppmerksomhet enn utfordringene tilsier.

Utfordringene stiller nye krav til forskningen og Forskningsrådet

Utfordringsbildet krever en kraftfull norsk satsing på forskning og innovasjon. På den ene siden er det behov for å mobilisere offensivt for å møte kjente utfordringer og utnytte muligheter knyttet til eksisterende styrker. På den andre siden trengs en målrettet satsing på den grunnleggende og banebrytende forskningen som kan legge grunnlaget for å svare ut fremtidige utfordringer vi enda ikke kjenner, og bygge nye konkurransefortrinn. Ved å finansiere de beste forsknings- og innovasjonsprosjektene, koble aktører i nye partnerskap og aktivt rådggi myndighetene, kan Forskningsrådet bidra til å styrke vitenskapelig kvalitet, øke verdi- og nyskaping i næringslivet og offentlig sektor, og møte store samfunnsutfordringer.

Norge må styrke sin kapasitet for forskningsgjennombrudd og langsiktig kunnskapsutvikling for å hevde seg i den internasjonale konkurransen om tilgang på kunnskapsfronten, talenter og teknologi. Forskningsrådets ordninger for kvalitetsdrevet banebrytende forskning er et viktig bidrag, som skaper nye innsikter med stor betydning for samfunnsutviklingen, verdiskaping og innovasjon.

Forskningsrådet bidrar også til innovasjon mer direkte, gjennom sin sentrale posisjon i det næringsrettede virkemiddelapparatet. Fremtidens norske næringsstruktur må bygge på verdiskaping i kunnskapsbaserte næringer. Det krever sterkere koblinger mellom

næringslivet og forskningsinstitusjonene, godt samarbeid i virkemiddelapparatet og bedre sammenheng mellom forsknings- og innovasjonspolitikken og andre politikkområder.

Den nye geopolitiske virkeligheten vi står overfor tilsier økt nasjonal oppmerksomhet rettet mot å skape bedre koblinger mellom sivil- og militær forsknings- og innovasjonsinnsats, og mot å beskytte sensitiv forskning. Samtidig kreves en balansert tilnærming til forskningssikkerhet som ikke påvirker internasjonalt samarbeid unødige negativt. Forskningen skal være så åpen som mulig og så lukket som nødvendig.

De sikkerhetspolitiske utfordringene gir behov for en kritisk vurdering av hvordan internasjonalt forskningssamarbeid innrettes. Velfungerende internasjonale samarbeidskonstellasjoner er essensielle. Nordisk samarbeid, EUs neste rammeprogram og konkurranseevnefondet vil bli viktig i Forskningsrådets arbeid med internasjonalt samarbeid fremover.

Akademisk frihet er under press i mange land. Internasjonalt forskningssamarbeid må bygge på likeverd og forskningens autonomi. Disse grunnleggende prinsippene må holdes i hevd og aktivt forsvares. I en tid hvor det internasjonalt i økende grad uttrykkes skepsis mot vitenskapelig basert kunnskap blir det viktig at Forskningsrådet bidrar til å opprettholde og styrke tilliten til forskning.

Vår visjon, verdier og målområder

Målområde:

Høy kvalitet og tilgjengelighet i forskning

Prioriteringer:

- Styrke banebrytende forskning og utvikle nye grep for å stimulere til forskning med stort potensiale og høy risiko, flere verdensledende forskningsmiljø og internasjonalt samarbeid.
- Stimulere til at grunnleggende forskning med høy kvalitet i økt grad kobles til samfunnsutfordringer og innovasjon for å bidra til økt internasjonal konkurranseevne.
- Gå foran i arbeidet med å gjøre forskning så åpen som mulig gjennom tiltak for å sikre åpen tilgang til publikasjoner, deling av forskningsdata og reform av forskningsvurdering.
- Sikre tilliten til forskning gjennom utvikling av et bedre kunnskapsgrunnlag om hva som hemmer og fremmer tillit, samt utvikling av nye, brede allianser av aktører som kan formidle verdien av forskning på nye måter.

Forskningsrådet arbeider systematisk for å styrke kvaliteten og den internasjonale gjennomslagskraften i norsk forskning gjennom våre nasjonale konkurransearenaer. Vi fremmer nyskapende forskningsidéer, utvikling av verdensledende fagmiljøer og tilpassede karriereløp for et mangfold av lovende forskere.

Vi arbeider aktivt for å forsvare og fremme akademisk frihet – en forutsetning for vitenskapelig kvalitet, velfungerende demokratier og befolkningens tillit til forskning. En sentral del av vårt ansvar er å sikre at ny kunnskap deles bredt, og at forskningens funn og resultater tas aktivt i bruk i samfunn og næringsliv.

Målområde:

Miljømessig, sosial og økonomisk bærekraft

Prioriteringer:

- Bidra til at forsknings- og innovasjonsinnsatsen kobles tettere til andre politikkområder gjennom nye arbeidsmåter.
- Bidra til en målrettet satsing på internasjonalt samarbeid om miljømessig bærekraft i lys av endrede betingelser for internasjonalt forskningssamarbeid.
- Legge til rette for ansvarlig teknologiutvikling og -bruk i samfunnet generelt og i forskningssektoren spesielt, gitt teknologienes samfunnsomveltende potensial.
- Sikre god ivaretagelse av forskning om Arktis og nordområdene gitt disse områdenes økte betydning for energi, klima og geopolitisk stabilitet.
- Bidra til en kraftfull satsing på sosial bærekraft og demokratisk motstandskraft i møte med økende demografiske ubalanser og trusler mot demokratiet.

Forskningsrådet fremmer fag- og sektorovergrepene forsknings- og innovasjonsprosesser som bidrar til å løse viktige samfunnsutfordringer og sikrer at ny kunnskap tas raskere i bruk.

Vi arbeider målrettet for å stimulere til kunnskapsutvikling i tråd med regjeringens forskningspolitiske prioriteringer, slik at samfunnet får tilgang til nødvendig kunnskap.

Vi styrker internasjonalt forskningssamarbeid for å møte felles utfordringer knyttet til bærekraft, og vi bidrar til god forskningskultur preget av ansvarlighet, akademisk frihet, likestilling og mangfold.

Målområde:

Styrket konkurransekraft og innovasjonsevne

Foto: Anne Valeur

Forskningsrådet bidrar til å bygge kvalitet, kapasitet, omstillingsevne og langsiktig konkurransekraft i privat og offentlig sektor. Vi retter forskning og innovasjon inn mot verdiskaping, bærekraftig omstilling og effektive tjenester i hele landet, gjennom fleksible og

behovsrettede ordninger for næringsliv, offentlig sektor og forskningsinstitusjonene. Vi støtter forskning og forskningsbasert innovasjon innen kunstig intelligens og digitale teknologier, og styrker kunnskapen om deres anvendelse og samfunnsmessige konsekvenser.

Prioriteringer:

- Intensivere innsatsen og utvikle nye grep for å mobilisere bedrifter til forskning, og stimulere til kommersialisering, entreprenørskap og økte private investeringer i forskning og innovasjon.
- Bygge kapasitet og kvalitet gjennom samarbeid mellom de beste miljøene nasjonalt og internasjonalt på viktige teknologiområder for internasjonal konkurransekraft og nasjonal samfunnsutvikling.
- Styrke innovasjonsevnen i offentlig sektor gjennom målrettede partnerskap og brukernær forskning, som muliggjør bred innføring av ny teknologi og nye arbeidsformer.

Målområde:

Velfungerende forskningssystem

Foto: Anne Valeur

Prioriteringer:

- Arbeide for bedre kobling mellom sivil og militær forskningsinnsats og utvikling av arbeidsformer som sikrer at forskningen kan være så åpen som mulig og så lukket som nødvendig.
- Styrke innsatsen for å sikre at norske miljøer oppnår godt gjennomslag på EUs konkurransearenaer og videreutvikle vår evne til å skape god strategisk sammenheng mellom europeiske og nasjonale satsinger.
- Utvikle samarbeidet med prioriterte land og regioner på prioriterte tematiske områder.
- Arbeide for bedre sammenheng mellom investeringer i forskningsinfrastruktur og investeringer i banebrytende forskning og innovasjon, og sørge for at infrastrukturene er tilgjengelige for relevante forsknings- og innovasjonsmiljøer.

Forskningsrådet arbeider for å utvikle et velfungerende forsknings – og innovasjonssystem av høy kvalitet som evner å møte samfunnets omstillingsbehov. Vi legger til rette for at norske forskningsmiljøer har tilgang til topp moderne forskningsinfrastruktur og sikker datalagring.

Vi arbeider for internasjonalisering av forskning ved å bidra til et godt samspill mellom det nasjonale og internasjonale forskningssystemet, slik at norske miljøer kan delta, hevde seg på og påvirke globale kunnskapsarenaer.

Målområde: God rådgivning

Foto: Magnus Varnem

Prioriteringer:

- Videreutvikle vår evne til å gi helhetlige råd om forsknings- og innovasjonssystemets utvikling som går utover Forskningsrådets virkemidler.
- Styrke og synliggjøre kunnskapsgrunnlaget for rådgivningen.
- Videreutvikle vår møteplass- og rådgivningsfunksjon slik at vi mobiliserer og inkluderer en større bredde av aktører med mål om økt engasjement og forståelse for forskningens verdi.

Forskningsrådet gir myndighetene råd som grunnlag for utforming av forskningspolitikken og setter retning for den forsknings- og innovasjonspolitiske diskusjonen i samspill med relevante aktører.

Vi bidrar med merverdi til departementenes sektorpolitiske og tverrsektorielle satsinger gjennom analyser, innsiktsarbeid og strategisk rådgivning som kobler forskning, politikk og samfunnsbehov.

Vi gir råd om internasjonal forskningspolitikk i et globalt fellesskap av forsknings- og innovasjonsaktører og gjennom internasjonale verv.

Målområde: Virksomhetsutvikling

Forskningsrådet utvikler organisasjonen gjennom en systematisk tilnærming til virkemiddelutvikling som sikrer treffsikre og framtidsrettede ordninger. Vi forenkler og digitaliserer våre tjenester og arbeidsprosesser for å øke kvalitet og fleksibilitet, med mål om å gi bedre brukeropplevelser, frigjøre tid og forbedre kunnskapsgrunnet om egen virksomhet. Vi utvikler kompetansen i hele organisasjonen for å forbedre rådgivning,

produkter og arbeidsprosesser gjennom eksperimentering, læring og tydelige prioriteringer.

Vi legger til rette for trivsel og engasjement gjennom gode arbeidsprosesser, mestrings- og utviklingsmuligheter samt inkluderende sosiale og faglige arenaer, slik at Forskningsrådet er en attraktiv og lærende organisasjon i kontinuerlig utvikling.

Prioriteringer:

- Sikre stabil og trygg drift gjennom styrket sikkerhet og beredskap.
- Utvikle kompetansen i organisasjonen til å forbedre virkemidler gjennom et kunnskapsbasert, eksperimentelt design, med mål om bedre og mer effektive støtteformer.
- Utforske hvordan kunstig intelligens påvirker og kan utnyttes i våre kjerneprosesser, og bruke KI-verktøy aktivt for å fatte bedre beslutninger og øke effektiviteten internt og blant våre brukere.

Norges forskningsråd
Besøksadresse: Drammensveien 288
Postboks 564
1327 Lysaker

forskingsradet.no

Publikasjonen kan lastes ned fra
forskingsradet.no/publikasjoner

Design: ANTI
Foto/ill. omslagsside: CATK

ISBN 978-82-12 (pdf) Forskningsrådets strategi

